

*Prvi su na meti bili svećenici,
pa i oni koji su to
tek trebali postati*

fra **Ludovik RADOŠ**

20 godina
sjemeništarač-gimnazijalac
Franjevačka hercegovačka provincija - Mostar

Rođen je 14. studenoga 1925. u Blažuju, u župi Duvno (današnji Tomislavgrad), od oca Jure i majke Stanke, rođ. Ančić. Gimnaziju je polazio na Širokom Brijegu. Godine 1943. stupio je u franjevački red na Humcu. Jednostavne zavjete položio je 18. rujna 1944. u Veljacima.

Partizani su ga ubili i zapalili 7. veljače 1945. na Širokom Brijegu. Bio je učenik sedmoga razreda gimnazije.

Ovaj je mladi mučenik, nažalost, podnio mučeništvo već u 20. godini života. O njemu nema nekih velikih biografija, kakve postoje o njegovoj starijoj braći. Bio je učenik, trebao je završiti školovanje i učiniti nešto vrijedno, ali zatekla ga je mučenička smrt i time prekinula sve planove koje je imao on i koje su imali njegovi poglavari.

Komunističko - partizanski krvnici poslije su pokušavali dokazati kako su sva braća franjevci u Hercegovini, pa tako i naš fra Ludovik, bili veliki zločinci. Tako su željeli opravdati zločin kojemu nije bilo premca u cijeloj našoj povijesti. No, to im nije uspjelo. Povijest će ih zauvijek pamtit kao najveće i najokrutnije zločince.

List *Nova Hrvatska* (1945.) u članku pod nazivom *Porušeni franjevački samostani i ustanove* piše:

Iz mnoštva podataka o užasnim zločinima protiv brvatskoga naroda Hercegovine, u kojoj su stradali u početku borbe s neprijateljem posebno kotari Bileće i Gacko, a sada i zapadni kotari, upozorit ćemo ovdje samo na ono, što je izvršeno protiv Katoličke crkve u Hercegovini, a u prvom redu protiv hercegovačkih franjevaca. Jugoslavenska armija - tako se danas nazivlju partizanski razbojnici - koja želi pred čitavim svijetom dokazati, da tobože oslobađa brvatske krajeve od njihove vlastite države, pri tome svome "oslobodilačkom" razbojničkom poslu poubijala je sve hercegovačke franjevce koje je zatekla i porušila gotovo sve franjevačke samostane i ustanove, a u prvom redu

zavode na Širokom Brijegu. Može li biti jasnijeg dokaza, da se tobožnje oslobađanje, koje vrši Beograd protiv brvatskog naroda i brvatske države, zapravo sastoji u tome da se uništi sve što je brvatsko, a po tome i protukomunističko?

Tako piše *Nova Hrvatska* o strašnim komunističkim zločinima koje su htjeli "prodati" pod "oslobađanjem". Ako je to oslobađanje od života, onda su imali pravo. U svakom drugom slučaju, zločin se ne može nazvati oslobađanjem!

Slažemo se sa zaključkom da to nije bilo nikakvo oslobađanje, nego jednostavno želja da se uništi sve što je hrvatsko. Još više je to bila želja da se uništi sve što je katoličko. A tko će biti prvi na meti ako ne katolički svećenici, pa čak i oni koji su to tek trebali postati, kao naš mladi mučenik fra Ludovik Radoš!

Izvori i literatura:

- Iskaz Zvonka Radoša, Tomislavgrad, 18. 3. 1993.
- Nikić, dr. fra Andrija, *Hercegovački franjevački mučenici*, Mostar, 1992., str. 185.
- Nikić, dr. fra Andrija, *Hrvatske žrtve rata u Hercegovini*, Mostar, 1995., str. 34.
- "Porušeni franjevački samostani i ustanove", *Nova Hrvatska*, 16. 3. 1945., br. 63, str. 3.